ՇԱՐԱԿԱՆ

Un Sbornik-Str 2. U. Ալեքսեեան

ՀԱՅԵՐԷՆ

Պոլիս–Բազար Եսկիճէ Խան մէջ Թիւ 16

Ցանկը ՇԱՐԱԿԱՆԻ մէջ հրատարակուելիք նիւթերուն : – Յարկաւ ազատ է ամէն ոք իր ուզած նիւթը ղրկել մեզի, բայց մենք միայն այն նիւթերը պիտի հրատարակենք, որոնք մեր կարծիքով օգտակար ըլլան ազգին : –Ուշադրութեան պիտի առնուին միայն այն նամակները, որոնց վրայ հեղինակը իր ստորագրութիւնը կամ գոնէ իր անունը գրած ըլլայ : –Ուշ ղրկուած նիւթերը կրնան յետաձգուիլ 3 թուական համար : Մեզի պատկանող նիւթերը մենք պիտի ազատ համարինք :

ՀԱՅԵՐԷՆ

Un Sbornik-Str 2. U. Ալեքսեեան

Բ. ԳԱԼԱԹԻԱ

Պոլիս–Բազար Եսկիճէ Խան մէջ Թիւ 16

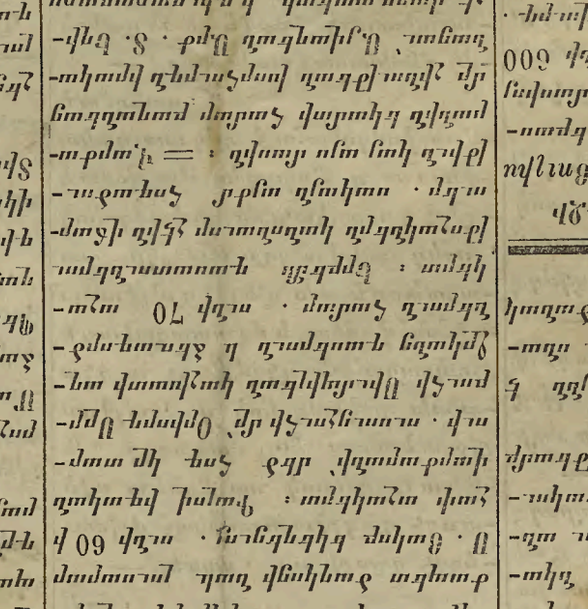

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Arménien

POUNTCH

ADRESSE

16 Nafié-Han, Baloukh-Pazar 16

CONSTANTINOPLE

درجلده بلو بازارنده نافیه خانندهسنده ۱۶

صاحب امتیازی ابراهیم چراغیان

ՀԱՅԿԱՆ ԳԱԶԵԹՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿԸ

Ս. Ց. Ս. փ.

Ամէն կիրակի առաւօտ կ՚ելլայ Ս. Փետրոսի Հայկական Գազէթին մէկ մեծ թերթը, որ կը պարունակէ ամբողջ շաբաթուան ընթացքին եղած կարեւոր դէպքերը, ինչպէս նաեւ ուրիշ շատ մը հետաքրքրական նիւթեր։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Ս. Պետերբուրգի մէջ։

Ամէն ուրբաթ կ՚ելլայ Ս. Փետրոսի Հայկական Գազէթին մէկ մեծ թերթը, որ կը պարունակէ ամբողջ շաբաթուան ընթացքին եղած կարեւոր դէպքերը, ինչպէս նաեւ ուրիշ շատ մը հետաքրքրական նիւթեր։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Ս. Պետերբուրգի մէջ։

Ամէն ուրբաթ կ՚ելլայ Ս. Փետրոսի Հայկական Գազէթին մէկ մեծ թերթը, որ կը պարունակէ ամբողջ շաբաթուան ընթացքին եղած կարեւոր դէպքերը, ինչպէս նաեւ ուրիշ շատ մը հետաքրքրական նիւթեր։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Ս. Պետերբուրգի մէջ։

Ամէն ուրբաթ կ՚ելլայ Ս. Փետրոսի Հայկական Գազէթին մէկ մեծ թերթը, որ կը պարունակէ ամբողջ շաբաթուան ընթացքին եղած կարեւոր դէպքերը, ինչպէս նաեւ ուրիշ շատ մը հետաքրքրական նիւթեր։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Ս. Պետերբուրգի մէջ։

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՀԱՅԿԱՆ ԳԱԶԵԹԸ

Մոսկուայի Հայ եւ Հայագէտ Ընթերցասէրներուն ծանօթ է, որ Մոսկուայի մէջ կ՚ելլայ Հայկական Գազէթ մը, որ կը կոչուի Մոսկուայի Հայկական Գազէթ։ Ամէն շաբաթ մէկ անգամ կ՚ելլայ։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Մոսկուայի մէջ։

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՀԱՅԿԱՆ ԳԱԶԵԹԸ

Մոսկուայի Հայ եւ Հայագէտ Ընթերցասէրներուն ծանօթ է, որ Մոսկուայի մէջ կ՚ելլայ Հայկական Գազէթ մը, որ կը կոչուի Մոսկուայի Հայկական Գազէթ։ Ամէն շաբաթ մէկ անգամ կ՚ելլայ։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Մոսկուայի մէջ։

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՀԱՅԿԱՆ ԳԱԶԵԹԸ

Մոսկուայի Հայ եւ Հայագէտ Ընթերցասէրներուն ծանօթ է, որ Մոսկուայի մէջ կ՚ելլայ Հայկական Գազէթ մը, որ կը կոչուի Մոսկուայի Հայկական Գազէթ։ Ամէն շաբաթ մէկ անգամ կ՚ելլայ։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Մոսկուայի մէջ։

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՀԱՅԿԱՆ ԳԱԶԵԹԸ

Մոսկուայի Հայ եւ Հայագէտ Ընթերցասէրներուն ծանօթ է, որ Մոսկուայի մէջ կ՚ելլայ Հայկական Գազէթ մը, որ կը կոչուի Մոսկուայի Հայկական Գազէթ։ Ամէն շաբաթ մէկ անգամ կ՚ելլայ։ Գինը տարեկան 6 ռուբլի, կիսոյ 3 ռուբլի։ Կը հրատարակուի Մոսկուայի մէջ։

բաններէն Տ. Ամբակում վարդապետ Համբարձումեան, Գանտիլլի եկեղեցւոյ առաժամանակեայ քարոզիչ կարգեցաւ։ Ուրիշ անգամ ալ ի Գանտիլլի վարած է այս պաշտօնը։

— Նիկոդիմիոյ Պարտիզակ գիւղի ճանապարհի շինութեան ծախուց վերակացու գնդապետ Ալի պէյ խմանալով, որ՝ գիւղին հայկական վարժարանաց ուսուցիչներէ ալ կը պահանջուի կա՛մ անձամբ աշխատիլ ճանապարհի շինութեան, և կա՛մ առ ի փոխարինութիւն 60 ական ղրուշ հատուցանել, – պատուիրեր է՝ ըստ կայսերական հրամանի աղատ կացուցանել ուսուցիչներն։ Ուսուցիչք կանխաւ Իսթիյար Մէճլիսին դիմեր և յիշեցուցեր են կայսերական հրամանն՝ բայց, չեմք գիտեր՝ ինչ բանաւոր պատճառաւ լսելի չէ եղեր, և ապա Ալի պէյի պաղատալութեան ընդհէն պէտք եղեր է։

— Թարիգ Թուղք լրագիրն հետևեալը գրած էր չորեքշաբթի։ – «Սեբաստիոյ Նահանգի Պուսայիտ գիւղի բնակիչներէն Մատթէոս անուն անձի մը անվայել վարմունքն տեղական կառավարութեան ծանուցանելուն համար սպանեալ կարապետ վարժապետի սպանութեան գործին համար կասկածելի եղող Ղարիպեան Յակոբի և իւր 7 ընկերոջ հարցաքննութիւնք աւարտելով՝ Թուղթերն յանձնուեր են. Նահանգին կեդրոնական ամբաստանիչ ատեանին. և վերաքննութեան դատարանի ընդհանուր դատախաղն քննելով, և ուշադրութեան արժանի համարելով կասկածաւոր անձանց զգեստից վերայ տեսնուած արեան բիծերուն համար բժշկաց անհամաձայնութիւնն, որոշուեր է՝ այդ զգեստներն Կ. Պոլիս բժշկական վարժարանը ղրկել տարրալուծման համար»։

ՀՐԱՒԻՐ ԱՌ ՈՒՄՈՒՅԻՉՍ

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայրն ըստ առաջարկութեան խորհրդոյս եւ ըստ որոշման Ս.Գ. Վարչութեան Քաղաքական ժողովոյ, յատուկ պաշտօնագրով մը արտօնած ըլլալով նաեւ այս տարի, դպրոցական տարեկան արձակուրդի առեն, Մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց Ուսուցիչներն եւ Ուսուցչուհիները ի ժողով գումարել, որպէս զի Մանկավարժական խնդրոց վերայ կարծեաց փոխանակութիւններ կատարեն և այս կերպով իրերա-կրթութեան միջոց մ'ունենան ի ձեռին, միանգամայն եւ առիթ մը վարժարանական բարեկարգութեան կենսական խնդրոյն վերայ իրենց հաւաքական տեսութիւնքն ու փորձառութեան արդիւնքն հաղորդելու առ Ազգային կրթական վարչութիւնն, Ուսումնական Խորհուրդս կը փութայ ծանուցանել թէ Ուսուցչական ժողովոյ չորս նիստեր տեղի պիտի ունենան Օգոստոս 10, 17, 24 եւ 31 երկուշաբթի օրերը ժամ 6–10, ի Դալաթիա, Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ, ընդ առենապետութեամբ կրթական Տեսուչ Մեծ. Կարապետ Եփենաի Իսթիճեանի, եւ ի ներկայութեան խորհրդոյս անդամոց, Օրակարգ ունենալով հետեւեալ խնդիրները.

Ա. Մեր նախակրթարանաց արդի վիճակն արդիւնաւոր եղա՞ծ է. եւ եթէ ոչ՝ ինչ նոր կազմակերպութիւն հարկաւոր է։

Բ. Նախակրթութեան ծրագիրն (բրօկրամ) ինչ անհրաժեշտ ուսումներ պարտի պարունակել։

Գ. Մեր մէջ մանկավարժական մարմնոյն կազմութիւնը կը պահանջէ՞ ճշմարիտ նախակրթութեան մը պահանջներուն. եւ եթէ ոչ՝ ինչ դարման հարկաւոր է։

Դ. Տղոց ֆիզիքական, մտաւորական ու բարոյական կարողութեանց զարգացման հիմնական եղանակներն որո՞նք են։

Օրակարգէն դուրս ա՛ր եւ է խնդրոյ վրայ խօսիլ արգիլեալ է։

Հետեւապէս Ուսումնական խորհուրդս կը հրաւիրէ մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող ազգային Ուսուցիչներն և Ուսուցչուհիներն որ հաճին ներկայ գտնուիլ որոշեալ օրերուն և կրթական խնդիրը միակերպ կերպով իրենց ընծայուած այս միջոցն օգտակար գործեն։

Ի Դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ Ս.Գ. Կեդրոնական Վարչութեան

Աաենապետ Աաենապետ

Պ. Գ. ՔԷՐԷՍՏԷՃԵԱՆ Ռ. Յ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ

5 Օգոստոս 1892 Կ. Պոլիս

ԳԱՌՆԻԿ ՀԻՍԱՐԼԵԱՆ
եւ
ՍԱՐԳԻՍ ԳԱՐԱԳՈԶ
Վկայեալ Փաստաբանիք

Ղալաթիա Տէմիր խան Թ. 22. գրասենեակ մը հաստատած են։ Ցանձն կառնուն առևտրական, պատժական և այլ ամէն տեսակ դատեր ու խնդիրներ՝ Կ. Պոլսէ և գաւառներէ, ինչպէս նաև ա՛րև է արտօնութիւն ստանալու համար պէտք եղած գործողութիւնները կատարել։ Նաև կը խմբագրեն, կը թարգմանեն թուղթերէն և օտար լեզուօք խնդրագրեր, պայմանագրութիւններ և այլ գրութիւններ։ Պէտք ունեցողներն անտարակոյս շատ գոհ պիտի լինին սոյս փորձառութենէն ու յանձնարարութենէն։ Հետևաբար վստահութեամբ կը յանձնարարեմք։

ԵՒՐՄԻ ՊԻՆ ՅԱՐՈՒԱՆ
ՏԷՆԻԶԼԷՐ ԱԼԹՐՆՏՍ ՍԼՕՃՀԱՔ

Տպագրապետ Կարապետ Եփենաի Պիպէրեան սկսած է տեսր առ տեսր թուղթերէն լեզուաւ և հայատառ հրատարակել հռչակաւոր Ժիւլ Վէրնի գիտական երկասիրութեանց դիմատուրներէն եւ ղեկ և Փարիզի Ակադեմիոյ հատնոյ թեան և ներքոյ պատկերներ։ Երկու հատորէ պիտի բաղկանայ։ Մէն մի տեսրի գինն է 10 փարայ։ Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս Ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղայից խանութներն, և ի Բերա Ծխավաճառաց խանութներն և լրագրավաճառաց քով։ Գաւառներէ ուղղներեալն կը ղրկուի տեսր առ տեսր, եթէ 25 ղրուշ դրամագլուխ ղրկեն ի Կ. Պոլիս Զիւմպիւլլիւ խան Պիպէրեան ազարանը, թղթատարութեան ծախքը հրատարակչին վերայ լինելու պայմանաւ։

Աւելորդ է մեր կողմանէ երկար յանձնարարութիւններ ընել այս օգտակար ու ընտիր վէպին համար։ Հերիք կը համարիմք ըսել թէ արդարև արժանաւորապէս է ուշի ուշով ընթերցման։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծովային ու ցամաքային բարձրաստիճան պինուորականներէ կազմեալ յանձնաժողով մը՝ ի մտոյ կերթայ քննել նեղուցներուն ամրութիւնները։

— Օգոստ. Սուլթանն հրամայած է Գրաբի գործարանի նորագոյն թնդանօթներէն երկու հատ բերել տալ և փորձել։ Ըստ այմ, սպարապետութեան Դրնէն հեռագրեցաւ առ դեսպանն Պէրլինի։

— Օգոստ. Սուլթանն հինգշաբթի ընդհատութեան հեռագիրը ուղղեց առ կայսրն Աւստրիոյ, ծննդեան 63դ տարեդարձին առթիւ, և կայսերական պալատէն ու Բ. Դրնէն պաշտօնակալք դեսպանատունը գնացին ի շնորհաւորութիւն։ Նոյն օրը դեսպանատան մէջ ընդունելութիւն եղաւ, կայսերական պահականաւն թընդանօթներ արձակեց և աւստրիական նաւերն դրօշակներով զարդարեցան։

— Զմիւռնիա-Գասապայի երկաթուղւոյ գիծը կառավարութեան պիտի յանձնուի։ Նախարարաց ժողովն յանձնախումբ մը կարգեց՝ ընկերութեան հաշիւները կարգադրելու համար։

— Դատական նախարարութիւնն, Օգոստ. Սուլթանի դահակալութեան մօտակայ տարեդարձի առթիւ, դրեց առ ոտիկանութիւնն՝ պատրաստել բանտարկութեան պայմանեալ ժամանակին երորդ մասն լրացուցող անձանց ցուցակն։ Ի գաւառս ևս ըստ սովորութեան կը պատրաստուին այսպիսի ցուցակք։

— Մախուսիկ չոգենաւուց վարչութիւնն արագընթաց չոգենաւ մը կը դնէ 12000 լիրայի՝ կարմիր ծովուն եղերքն երթևեկելու համար։

— Շիրքէթի Խայրիյէի կոմպանէ Լոնտռէ դնուած 41 թիւ չոգենաւն՝ Կ. Պոլիս հասաւ այս շաբթու։

— Առևտրական դատարանը դորգի վաճառական Գուրեան Պետրոսի անանկութեան վճիռ տուաւ։ Գուրեան յառաջագոյն Բուպիյէ խանը կը գտնուէր, բայց այժմ յայտնի չէ բնակավայրն։

— Բակուղա քաղաքի մէջ օսմանեան հիւպատոսութիւն մը հաստատեցաւ 1500 ղրշ ամսաթոշակաւ, և չէնքի ու թարգմանի համար դուռնար մը պաշտելով։

— Կրետէի փոխկուսակալ Մահմուտ Ձէլալէտտին փաշա ընդարձակ տեղեկագրով մը Բ. Դրան ծանուցեր է կղզւոյն մահմետական բնակչաց կրթական պետքերն ու կարօտութիւններն, և առաջարկեր է զանազան միջոցներ։

— Եգիպտի ընդհանուր հրամատար Ահմէտ Ֆէյզի փաշա հեռագրեր է առ Բարձր. մեծ պարքման թէ՝ կայսերական զօրքն յայթնական մնաս Աէնեայի հիւսիս արեւելեան կողմն Պէրաթի բսուած տեղն, բարեմաղթութիւնք եղան Օգոստ. Սուլթանի համար, և նոյն կողմանց ցեղերն ալ հետզհետէ ի հնազանդութիւն կը դառնան։ Նորին բարձրութիւնն Օգոստ. Սուլթանի հաղորդելով ղայս՝ ի դիմաց Նորին վեհափառութեան, առ Ահմէտ Ֆէյզի փաշա գոհութեան հեռագիր ուղղեց։

— Կովկասէ քանի մը երևելի չերքէզ մայրաքաղաքս եկած են, չերքէս ցեղերու ի Թուրքիա գաղթականութեան թոյլտուութիւն խնդրելու համար։

— Մայրաքաղաքիս բժիշկներն իսկոյն ոը երկուքը մեկ շաբաթ բանտարկութեան դատապարտեցան՝ ղառքիոր ծողեբովիչ դանակոծելուն պատճառաւ։

— Սապահ անուն թուրք լրագրին դատարանի դատապարտեցաւ՝ օրինաց հակառակ վարուելն համար, և երկու օր հաքը ներման արժանացաւ։

— Ռև ծովու ամրութեանց համար պատրաստակամ մեծ թնդանօթք ի մտոյ կը գետեղուին իւրեանց տեղերն։

— Կայսերական թիկնապահներէն Ահմէտ Բաթիպ փաշա՝ որ յատուկ պաշտօնով Հիճազ ղրկուած էր, – պաշտօնը կատարելով վերադարձաւ։

— Համպուրգի վերջին վիճակահանութեան 600000 մարք պարգևն՝ ուսման համար ի Գերմանիա գտնուող հարիւրապետ Մէհմէտ Ալի էֆէնտիի եղեր է։

— Պերութէ ի Դամասկոս ուղևորեալ հանրակառքի մը ձիերն խրտչելով՝ կառքը խորխորատ մը գահավիժեր, և 14 ուղևորաց բաղմաց թեւերն, ոտներն ու դէմքերն ծանրապէս վիրաւորուեր են։

— Մերսինէ ի Պերութ ուղևորեալ էչէմթա անուն անգղիական չոգենաւն ընկղմեր է, բայց բոլոր նաւագք և ուղևորք ազատեր են։

— Սմիռնոյ քաղաքապետական բժիշկ կարգեալ Տօքթոր Օրմանեան Պեսրաս էֆէնտի հասեր է ի պաշտօնավայրն։

— Գաղատիոյ երկաթուղւոյ շինութեան գործն կատարուի մինչև առաջիկայ Հոկտեմբեր։

— Պաղատատի մէջ քանի մը տարիէ հետէ բնակեալ Սիւլէյման փաշա մեռեր է։

— Պերութի կառավարչը պատուիրեր է կառավարութեան բոլոր պաշտօնէից՝ ուրբաթէ գատ ամէն օր գտնուիլ իւրեանց պաշտօնատեղիներն։ Մինչև յայդ թէ կվրակէ և թէ ուրբաթ օրերը բացակայ կը գտնուէին։

— Սեբաստիոյ մէջ Օննիկ անուն մարդ մը ձերբակալուեր է՝ անուանները խեղդելով սպանելուն համար։

— Պրուսայէ 1 1/3 ժամ հեռի Համիտիյէ գիւղի խաշնարած Արնաուտ Սաղըր ոչխարներն մերձակայ գիւղի մը արօտավայրն տարած լինելով, հինգ տարտղնուիլ յոյնք՝ Սաղըր դարս հանելու համար յարձակեր և վիրաւորեր են։ Յաղթողները վիրաւորներն ի Պրուսայ ղրկեր են։

— Ըստ Թէֆ՝ Պէկիրտաի Մեհրապալիա Միշելի մօտ մայրաքաղաքս պիտի դայ, Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ տանուտական խնդրոյ կարգադրութեան համար։ Անցեալներն ալ հրատարակեցաւ այսպիսի լուր մը, բայց չհաստատեցաւ։ Զարմանալի որ յունական կղերն հաւանի փոխել հին տոմարն, և վեր ի վայր ընելով եկեղեցական տօներն ու արարողութիւնները՝ միամիտ ժողովրդեան դայթակղութեան տեղի տայ։

— Ըստ վերջին տեղեկութեանց՝ Ս.Փեթերսպուրգի Հաղարայի ցեղից ապստամբութիւնը դեռ զսպած չէ, և ընդհակառակն մեծցած է։ Հաւանութիւնը խնդրելի է, և մեծ ժուռելով՝ երկու ընկերոջ օգնութեամբ աղջիկն առևանդեր և լեռը տարեր է։ Աղջկան հայրը տատիկ բարկանալով, երկու գաւակներն կոչեր, և պատուիրեր է երթալ գտնել երիտասարդն, և մինչև խակ մահն աչք առնելով բերել իւրեանց քոյրն։ Որդիքն գնացեր ապտներ են Հասանն ու ընկերներն, և ընդ քարշ ածելով տուն բերեր են իւրեանց քոյրն։ Այդ գնացեր անձնատուր եղեր են կառավարութեան։ Աղջիկն խելագարեր է։

Պատուհաս, Աստիճան, Պատօն եւ Պարգեւ

Հալէպի նահանգի Ա.ինթապ գաւառակի Գայմագամ կարգեցաւ Թիրէի Գայմագամ Րիֆաթ պէյ։ – Թիրէի Գայմագամ անուանեցաւ Նէվշէհիրի Գայմագամ Նաբի պէյ։ – Առաջին աստիճանի Օսմանիյէ պատուանշան՝ մեծ եպարքոսութեան խորհրդական Թէվֆիք պէյի։ – Մաքսային խորհրդոյ անդամ կարգեցաւ՝ նախկին Մեծ Եպարքոս վեհճանեալ Ֆաուզ փաշայի Թոռն Հիքմէթ պէյ։ – Օսմանիյէ սախնակուռ պատուանշան՝ Եգիպտոսի Խոսիվ Ապպաս Հիլմի փաշայի։ – Երրորդ աստիճանի Շէֆաղաթ պատուանշան՝ Ինճէսու գաւառակի Գայմագամին ամուսին Զէօհրա Հանըմի, կեդրոնական անկէլանայի ի նպաստ Լանիյին համար։ – Սրտաբին Թղթակցութեան դիւանապետ Նաում էֆէնտի՝ Լիբանանու կառավարիչ կարգեցաւ Վէղիրութեան առաջճանաւ։ Լիբանանու նախկին կառավարիչ վեհճանեալ Զրանքօ փաշայի վիւսոյն է։ – Գանեայի Գարամանի գաւառակի գայմագամ կարգեցաւ՝ Դուշհիսարի Գայմագամ Թէվֆիք էֆէնտի։ – Դուշհիսար գաւառակի Գայմագամ անուանեցաւ Գարամանի գայմագամ Մուսթաֆա էֆէնտի։ – Մի-թհէմայիլի աստիճան՝ Լազսէբի գաւառակի Գայմագամ Մուսթաֆա Ջէմիլ պէյի։ – Սանկէի աստիճան՝ Կ. Պոլսոյ Նահանգաան անօրէնի առաջին օգնական Հասան Բիէր էֆէնտիի։ – Խամիսէի աստիճան՝ նոյն նահանգաան անօրէնի երկրորդ օգնական Իհսան էֆէնտիի։ – Երրորդ աստիճանի Շէֆաղաթ պատուանշան՝ Հոլանտացի Տօքթոր Բլէրքի, և աւստրիական դեսպանատան չոգենաւու նախորդ բժիշկ Պ. Շորլի ամուսին տիկնոջ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Կըսուի թէ՝ Պէկիրտաի Մեհրապալիա Միշելի մօտ մայրաքաղաքս պիտի դայ, Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ տանուտական խնդրոյ կարգադրութեան համար։ Անցեալներն ալ հրատարակեցաւ այսպիսի լուր մը, բայց չհաստատեցաւ։ Զարմանալի որ յունական կղերն հաւանի փոխել հին տոմարն, և վեր ի վայր ընելով եկեղեցական տօներն ու արարողութիւնները՝ միամիտ ժողովրդեան դայթակղութեան տեղի տայ։

— Ըստ վերջին տեղեկութեանց՝ Ս.Փեթերսպուրգի Հաղարայի ցեղից ապստամբութիւնը դեռ զսպած չէ, և ընդհակառակն մեծցած է։

Լիվրին ոսկերիմ բոլոր ցեղերն միացեր են։ Լիվրն ամիսներ է բաւական միջոցներ ձեռք առնուլ։ 20000 կանոնաւոր և 20000 անկանոն զօրք համախմբեր ապառազիներ է ընդդէմ ապստամբաց։

= Անգղիոյ խորհրդարանին մէջ անցեալ հինգշաբթի Պ. Նլատսթընն 1 1/4 ժամու չափ առնախօսեր է Իրլանտիոյ խնդրոյն վերայ։ Խորհրդարանն՝ որ ատկէն 670 ներկոխանաց համար անձամբ է, նոյն օրն ապառաւոր բազմութեամբ լցուած էր։ Յառաջ առնուն ծափահարութիւնք եղեն խօսիլ Նընսէլ և խօսելու առնեն. մանաւանդ Իրլանտացի ներկոխանաք գրեթէ անընդհատ ծափեր են։

= Սթենքի լրագիրք գրած են թէ՝ Յունաստանի մէջ թէնտէքիի գործն բաւական արդիւնաւոր կը լինի, և թէ՝ Նաֆլիոն նահանգին մէջ այս տարի 30000 օխայ թէնտէքիի բերք առնուած և օխան 30 ղրչի վաճառուած է։

= Գաղղիոյ կառավարութեան նաւարակալութեան գլխաւոր պաշտօնեաներէն Պ. Մէյէր ձերբակալուեր է՝ կեղծ դրոշմներ գործածող բաղում արհեստաւորաց ընկերը դատուելուն համար։

= Գաղղիոյ մէջ զանազան միջոցներով հանգանակութիւն կը լինի՝ Ռուսիոյ կարօտ հիւանդաց ինամատ։

= Ռուսիոյ Ցարն հրամայեր է՝ պետական անտառներէ ձրի փայտ տալ այն գիւղացւոց, որոց երկրագործութեան արդիւնքն յաղող է այս տարի։

= Որպէս կը դուշակուէր՝ Անգղիոյ նախարարք հրաժարեցան, և Պ. Կլատսթոն՝ իրրև նախարարապետ՝ ձեռքն առաւ կառավարութեան դիէն։ Արտաքին գործոց նախարար կարգեցաւ լորտ Ռոզպէրի. ցամաքային պինուորութեան՝ Մ. Պաննէրման. Մ. Ասքվիթ՝ ներքին գործոց. լորտ Սբընսէր՝ ծովային։

= Ի Պէրլին կարևոր տեղեկ մը հրատարակուեր է «Կիյոմ կայսեր և կոմս Գաբրիվի» անուամբ։

= Գերմանիոյ կառավարութիւնն որոշած է աւելցունել չինական ջուրերն ունեցած նաւային զօրութիւնն։

= Պետրսպուրկէ կը հեռագրեն թէ՝ արմտեայ յանձնաժողովն որոշած է բառնալ արմտեայ պատածութեան արգելքն, և ի մօտոյ պիտի հրատարակուի այս որոշումն։

= Մարոդի ապստամբութիւնը կ՚ վերջանայ։ Ապստամբք երկպառակեր են, և իւրեանց գլուխն եղող Համան անուն անձն փախեր է, վախնալով որ ղինքը կրսպանանն. որովհետև երկրին գլխաւոր Շէյխերէն մին նամակ մը յղրկեր է ապստամբներուն՝ զդուշանալ եղբայր եղբօր դէմ երթնալէ, և հնազանդիլ վեհապետին՝ կա՛մ սպանելով զՀաման և կա՛մ չանձնելով զնա կառավարութեան։ Հէյհոյն այս նամակին մեծ ազդեցութիւն ըրեր է։

= Անգղիոյ մէջ հեռաւոր տեղեկ անցքն տեղի ունեցեր է։ Զոլա նաւերէ բաղկացեալ կըրթական տարմիղ մը՝ որ Իլիսաթէթ ուղևորեալ էր, ածուխին սպառման պատճառաւ՝ 27 օր աստանդեր, և առագաստ պարզելով վերադարձեր է ի Բլիմութ։ Ծովային պաշտօնատունն չէ կրցեր լուր առնուլ 38 օր։

= Միջերկրականի մէջ կաւելնան Գերմանիոյ առևտրական նաւերն։ Համպուրկուազ-Ամերիկէն անուն չոգենաւային ընկերութիւնը յառաջիկայ Նոյեմբերի ընթեր չոգենաւներ պիտի բանեցունէ Նիւ-Եորք, Քիպրալթար, Նաբոլի և Ալէքսովա։ Նորապէսէր Լոյտ անուն գերմանական ընկերութիւն մը արդէն չոգենաւ կը բանեցունէ ընդ մէջ Ալէնսվայի և Նիւ-Եորքի։

= Եւրոպիոյ մէջ խահուէին դինն մաս մը աւելցեր է այս օրերս։

= Միջերկրականի անգղիական նաւատորմիղն անցեալ երկուշաբթի կրեռէի Սուտա նաւահանգիստն գնացեր է։

= Յունաստանի թագուհին՝ որ Գեորգոպուրկ կը գտնուէր, Աթէնք կը վերադառնայ։

= Յունաստանի մէջ կազմակերպեալ ծովային ընկերութիւն մը սկսեր Միջերկրականի նաւահանգիստները բանեցունել վեց արագընթաց չոգենաւ, որոց համար վճարած է 200 հազար լիրա։

= Մինչդեռ Եւրոպիոյ շատ կողմերն այս օրերս տարապայման ջերմութիւն կը տիրէ, ընդհակառակն՝ Գերմանիոյ մէջ ուրիք ուրիք կը չրտանայ։ Մանաւանդ Հէսի նահանգին մէջ այնչափ ցուրտ եղեր է որ կանաչեղէնք սառեր են և երկրագործոց մեծ վնաս եղեր է։

= Ռումանիոյ զօրաց մէջ ժամանակ մը հետ աչաց հիւանդութիւնը ճարակած է։ Նախորդ ամսոյ մէջ 633 զինուորք այս պատճառաւ հիւանդանոց ղրկուեր են դարմանուելու համար։

= Ռումանիոյ դահաժառանգ իշխանն առաջիկայ Սեպտեմբերի մէջ պիտի ամուսնանայ Լոխնկռւրկի Մարի իշխանուհւոյ հետ։

= Ի Մոնագօ առաջիկայ 1893ին երկրագործական ու արուեստական հանդիսարան մը պիտի բացուի, և երեք ամիս չարունակէ։

= Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Կիրս՝ ամսոյս 15 ին Պետրսպուրկէ կեղնէ, երեք ամիս եռքը վերադառնալու պայմանաւ։

= Պետրսպուրկէ լուր կը տրուի թէ՝ այս տարի զինուորական մեծ փորձահանդէսք չպիտի կատարուին։

= Անգղիոյ մէջ ճարտարարուեստ անձ մը պատերազմական թափանցիկ օդապարիկ մը հնարեր է, որ ցերեկները աննշմարելի է և գիշերները երեքդրական լուսով իրրև լապտեր պիտի ձեւանայ և բանակցութեան միջոց պիտի լինի։

= Գաղղիոյ Պանքան տեսակ մը նոր պանքնոթներ պատրաստեր է՝ շատ նուրբ ու հատատուն թղթով մը, որոյ վրայի պատկերներն ու զարդերն կեղծել անկարելի է եղեր։ Ի մօտոյ պիտի չբղարերին այս նոր պանքնոթք։

= Հետաքրքիր անձ մը վիճակագրեր է թէ՝ աշխարհի վերայ 250 միլիոն մարդիկ կան, որ առանց ղեկտաի կը չրջին. 750 միլիոն մարդիկ՝ որ մասամբ մը կըզղեստաւորուին. իսկ ամբողջովին զգեստաւորող մարդոց թիւն է 500 միլիոն։

= Ամերիկայի Պրիքթոն քաղաքի մէջ մեռեր է էրնէսթին Օզ անուն 80 տարեկան կին մը՝ որ 40 տարիէ հետէ վաստատանութեան գործով կըզբաղի, և մեծ համբաւ ունի եղեր։

= Ի Պաթում, յոյն նաւապետ մը, որ իւր սեպհական նաւով բազմաթիւ գաղթականներ ի Տրապիզոն փոխադրելու համար 5000 ըուպլիի սակարկութիւն ըրած է եղեր, – տեսնելով որ ռուսական մաքսատան մէջ կուշացունեն թուղթերն, կը բարկանայ, և վախնալով գոլէրային, «Եթէ այսպէս պիտի յապաղեմ, և գոլերան պիտի տանի դիս, աւելի լաւ է որ դիս ձկունք ուտեն. ծովս մարդը թող ծովս մէջ մեռնի» կըսէ, և ղայս լսողները կատակ կը կարծեն, բայց մարդը մաքսատունէն ելնելով՝ արդարև ծովը կը նետուի և կանհետի։

= Մէքսիկայի Զագաթեքաս նահանգին մէջ 15–20 ընկերօք 3–4 տարիէ հետէ ասպատակող Դանտէլոզ Բէրեզ անուն մարդ մը այս օրերս ձերբակալուեր և հրացանի բռնուեր է։ Շատ ժամանակէ հետէ հետամուտ էր տեղւոյն ոստիկանութիւնն, բայց չէր յաջողեր ձերբակալել։ Վերջին ոստկան դէպք մը ոստիկանութեան չանքերը յաստակացնելու պատճառ եղաւ։ Թէքուէթէ Նանկօ քաղաքի հարուստ վաճառականներէն երկու հոգի քաղաքէն կուղևորին առևտրական գործով մը. ճանապարհին վերայ Դանտէլարգի խումբը կը յարձակի նոցա վերայ և կը պահանջէ դրամներն. նոքա կընդդիմանան և կըսկսին աւազակայ դէմ կռուիլ իւրեանց հետևորդներով. կռուոյն մէջ Դանտէլարգ թէև կը վիրաւորուի և երեք արբանեակները կըսպանուին, բայց աւազակք բազմաթիւ լինելով երկու վաճառականք վերջապէս կը յաղթուին։ Յայնժամ աւազակապետը կատաղութեամբ կը հրամայէ կալուկապ ընել նոցա ոտներն ու ձեռներն և տանիլ իւրեանց լեռնային որջն։ Լեռը տանելու ատեն, այրի մը մէջ մուծանելով, աներևակայելի տանջանօք կը չարչարեն, և դարձեալ աւազակապետին հրամանաւ՝ խեղճերուն նախ մատներն ու ձեռներն, և ապա ոտներն մի առ մի կտրատելով՝ ծառի մը կը կապեն և ողջ ողջ կայրեն։ Ահա այս դաղանային խժդժութեան վերայ կառավարութիւնն ամէն միջոց ի գործ կը դնէ ձերբակալելու համար և կը յաջողի։

= Դաղղիոյ Դան քաղաքի մէջ երեք տարի յառաջ մեծահարուստ անգղիացի մը՝ Հէսլէյ անուն՝ 80 տարեկան մեռնելով, մանկամարդ գեղեցիկ կին մը թողած էր։ Ա.յս կնոջ հետ ամուսնութիւնն հետևեալ եղանակաւ եղած է։ Կինը՝ բնիկ Բանտասցի՝ անդ կամուրջանոյ նուագածութեան ուսուցիչ Պելճիացիի մը հետ, և փարիզ կերթան բաղում դրամ շահելու յոյսով. սակայն ամենայն յոյս ի դերև կելնէ և յետին աստիճան թշուառութեամբ կը տառապին. կինը կը զատուի, և նուագածու Մանկիվիի ու նորա ամուսնոյն հետ յարաբերութիւն հաստատելով՝ նոցա միջոցաւ կը ծանօթանայ յիշեալ անդղիացւոյն։ Ի սկզբան անդղիացին կուզէ որդեգրել մանկամարդ տիկինն, բայց անդղիական օրինաց հակառակ լինելով այս, Պելճիա կերթան, անդ կնոջ համար ամուսնութեան վճիռ կըստանան, կամուսնանան, և մարդուն մահուանէն ետքը 12 միլիոն ֆրանքի հարստութիւն կը մնայ տիկնոջն։ Ա.յժմ ո՛րչափ ուրախ զուարթ է արդեօք։

= Ի Փարիզ Ժան Լօժէնի անուն հնդամեայ զարմանալի աղջիկ մը կը գտնուի։ Հասակը՝ տարիքին հետ բաղդատմամբ՝ երկայն. մարդը սև և զարմանալի կերպիւ անտարուած. աչերը՝ շատ խոշոր. վերջապէս բոլոր դէմքն ու կերպարանքը՝ հետաքրքրական։ Եւ որ առաւել զարմանալի է՝ մտային մեծ կարողութիւն ունի։ Քանի դիտէ Գաղղիոյ պատմութիւնն. առանց դժուարութեան կը պատասխանէ ամէն հարցմանց։ Զանազան դիտութեանց ալ ծանօթ է քիչ կամ շատ։ Հրաշալի է պարտիզպանութեան և խոհարարութեան մէջ ունեցած յաջողակութիւնն։

= Զիբրալթոյի Ամառնատանդիսի ամենահոյակապ և փառաւոր շէնքը պիտի լինի կանանց յատուկ յարին, որոյ յատակագիծը տուած է Սոֆի անուն օրիորդ մը, և կանանց յանձնաժողովն 100 տոլար պարգևի արժանացած։ Կանանց յանձնախմբին նախագահն է Բալմէր անուն տիկին մը, որ նախագահ ընտրուելէ հետէ երկու անգամ Եւրոպա գնացած ու վերադարձած, և Եւրոպայի մէջ բաղմաթիւ գեղեցիկ աղջիկներ ու կիներ հրապուրած է Ամերիկացիներ երթալու համար։

= Գարձեալ ղրկեր կայ թէ՝ Պիսմարգ իշխան մտադիր է ներկայ գաւնուիլ երեսփոխանաց ժողովոյ նիստերուն, և թէ՝ նախարարապետ կոմս Գաբրիվի այս պատճառաւ հրաժարիլ պիտի հաւկագրի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս 8 Օգոստոս 1892

Ասանեան Բօնօլիտէ	22-36
Բումելիի Երկաթուղի. Յրանգ	82-
Թրամուէյ	Լ. Օ. 597-

Օսմանեան լիրան 100 դրուշէն

Մէճիտիէ	107-35
Մէճսուիք	98-
Հինգնոց	101-20
Վեցնոց	102-
Բուպլի թղթադրամ	9-3
Թասֆիկէ	17-20
Ռուսիոյ Բոլ	89-20
Գաղղիական լիրա	87-20
Անգղիական »	110-
Գրիմից	51-10

ԱՅԼԵՒԱՅԼ

ԲԱՐԻ ՀԱՅՐ

Տասներորդ երեկոյ

— Չհատատայի, հա՛յր իմ, ըսաւ Գէորգ հետևեալ երեկոյին, թէ անատունք ունենան այնքան իմացականութիւն և զգան, մինչդեռ զանոս կը կոչեմք Անբան կենդանիք։

— Ո՛չ միայն կըզգան, Գէո՛րգիմ, այլ բաղմիցս նոցա իմացականութիւնը կը մեծնայ մարդոյ իմացականութեան, ինչպէս պիտի տեղեկանաս հետագայ պատմութենէ։

Ժ.

Իմացականութիւն անասնոց

ՍԵԻԱՄՈՐԹՀ

Մսավաճառ Քիչօս կը բնակէր Եանեայի մէջ։ Առատ մը, մինչդեռ գործ կրնար տունէն աշխատութեան տերն երթալու համար, կը գտնէ գրան մօտ շուն մը, որ ուշնէր փորը մեծ վէրք։ Կերևի թէ մեկը զարկեր էր դանակով։ Քիչօս դթալով բռնեց տարաւ տունը և դարմանից վերքն։ Եւ որովհետև բոլորովին սև էր, գայն անուանեց Սեամորթ։ Սեամորթը չափազանց կըսիրէր տէրը և կը հետեր նմա ուր որ երթայր։

Անգամ մը մսավաճառը գնացեր էր ի թեատրոնիկէ ոչխարներ վաճառելու համար։ Անդ գայնս վաճառից, ժողովից դրամները, դրաւ փորրիկ պարկի մը մէջ, բերաց պարկը ձիուն վերայ, հեծաւ և ուղևորեցաւ։ Սեամորթն հետևեցաւ տիրոջն՝ օրօրելով պոչը։

ԲՈՒՆ Ը

Ցունիս էր։ Արևը կայրեր չափազանց։ Քիչօս՝ մինչդեռ կանցնէր անտառի մը մէջէն, իջաւ ձիէն, գայն կապեց ծառոյ մը, և լինքն դնելով դրամներով պարկը՝ փուռեցաւ ուրիշ ծառոյ մը շուրջն տակ հանգստանալու համար։ Ինայաւ գրեթէ ժամ մը, և երբ արթնցաւ, մտնելով բոլորովին դրամները՝ ձիաւորեցաւ և մեկնեցաւ։

Սեամորթն՝ որ տեսաւ տիրոջն բոլոր շարժուձեները, վազեց պարկին քով և աշխատեցաւ վերցընել գայն ակռաներովն, այլ չկարողեցաւ։ Ձգեց պարկը, վազելով հասաւ տիրոջն և սկսաւ ցատկըռտել նորա ձիուն շուրջն՝ աշխատելով կերպով մը հասկցնել Քիչօսի թէ մոռցաւ դրամները։

«Ի՞նչ եղար, Սեամո՛րթ, հանդարտէ՛,» ըսաւ Քիչօս և չարուեստակեց ճանբային։

Յայնժամ հաւատարիմ շունը կը յարձակի ձիուն առջև և կըսկսի հաջել ուժգին՝ արգելլելու համար յառաջ երթալ։ Զին ալ չէր կենար, և յայնժամ Սեամորթը կը յարձակի նորա առջև և կըսկսի գայն խածնել կրկնապէս։

Քիչօս վախցաւ թէ մի՛ գուցէ Սեամորթը կատղած լինի։

Յայնժամ կանցներ փոքրիկ գետակ մը, և Սեամորթը թէպետ շունչ կառնոյր, սակայն կը չարունակէր հաջել և ձին խածնել առանց ջուր խմել հոսելու։

ԱՏՐՃԱՆԱԿՈՒՄՆ

«Ատուա՛ծ իմ, ըսաւ մսավաճառն, իմ շունս կատղեցաւ, քանի որ կը վախնայ ջուրէն ալ... Ա.յժմ երթ խածնէ՛ մեկը. պէտք է գայն սպաննել. ի՛նչ մեղք գայն կորսուանել... ա՛յնքան հաւատարիմ էր. այլ ի՞նչ կըլլայ... վատանգաւոր է. մի՛ գուցէ խածնէ դիս ալ... պէտք չէ կորսուանել ժամանակ։»

Հանելով ատրճանակն՝ կը զարնէ Սեամորթն։ Ցետոյ ինքն խոյս կուտայ արագապէս։ Բայց որովհետև կը գթայր, կը դարձունէ դլուխը՝ գայն տեսնելու համար վերջին անգամ։

Սեամորթն երբ տեսաւ որ տէրն իրեն կը նայի, փոխանակ հաջելու բարկութեամբ՝ սկսաւ օ-

բօրել պոչն, որպէս թէ նա վերջին հրաժեշտը կուտար։ Ֆիլէօս կուզէ իմնել ձիէն իջնամելու համար Սեամորթը. կը վախնայ սակայն կատաղութենէն և կը շարունակէ ճանբան։ Այլ խիղճը կըսկսի խայթել։

«Ինչո՞ւ զայն սպաննեմ, կըսէր, հաւանականաբար նա չէր կատղած»։ Յանկարծ կը մոռանէ դրամները, կը տեսնէ թէ չըբեռցուց իւր ձիուն վրայ, կը յիշէ այն տեղն, յորում ձգեց, և և յայնժամ կը բացատրէ Սեամորթին հալումներն ու խածատումները։ Ետ կը դառնայ, և երբ կը հասնի այն տեղն, յորում սպաննեց Սեամորթը, չունը չկար այլ ևս։ Վերջը կուզուի դէպ ի այն ծառն, որոյ ներքև քնացաւ, և ինչ կը տեսնէ. Սեամորթը դրանոյ փով փռուած և չունչը փչած։ Հաւատարիմ չունը քանի որ չյաջողեցաւ խնայունել իւր տիրոջ թէ մոռցած էր դրամները, քաշուեցաւ չունչը փչելով մինչև պարկին քով, զայն պահպանելու համար՝ առանց բոլորովին բարկանալու տիրոջը դէմ, որ զինքն սպաննեց։

Թարգ. Խ. Ֆ. Կ. Պարթեւեան
Կաղղիսոյգի

ՊԼԱԿ

կամ

ՀԱԽԱՏԱՐԻՄ ՇՈՒՆՆ

Վէրնոն հարիւրապետան, հազիւ 30 տարիներ անցուցած, բարձրահասակ, խարտեաշ երիտասարդ մ'էր. իւր երկու մոխոխ կապոյտ աչերէ լուսաւորեալ դեղին դիմաց վերայ քաղցր արտայայտութիւն մը կերևէր. չ'ստ առանձնացեալ կեանք մը կը վարէր. սրճարաններէ, գինետուներէ և աշխարհային հաճոյքներէ հեռի՝ միշտ աշխատութեան խրճիթին մէջ էր, կարծես թէ իւր սիրեցեալ գրեանց մէջ մոռած։ Ընտիր թէ՝ մեծ դժբաղդութեան պատահած է, խօսեցեալն՝ որոյ հետ քիչ առենէն պիտի ամուսնանայր, մեռած էր ջերմէ՝ ամուսնանալէ յառաջ։ Նաև՝ նոյն տարին իւր սիրելի մայրը գրաւած էր։ Այս երկու ահաւանդի վիշտերն չարաչար դառնացուցած էին սիրտն։ Ահա այսքիկ էին իւր մենաւորութեան պատճառ։ Միակ ընկերը, Պլաք անուանեալ ազանիական շուն մ'էր՝ մեռաքանման երկայն մազերով և ոսկեգոյն աչօք։ Վէրնոն շատ կը սիրէր այս շունն. նախ՝ որովհետև իւր մօր յիշատակն էր. երկրորդ՝ շատ հաւատարիմ էր։ Միշտ կը գբաղուէր խանդաղատանօք և իրրև բանաւոր բարեկամի մը հետ կը խօսէր նորա հետ։ Եթէ վշտալի յիշատակաց մէջ խորասուզուած՝ մորն անունը թօթովէր, Պլաքի ոսկեփայլ աչաց մէջ բոց մը կը վառէր, յորմէ կը մակաբերուէր թէ՝ սիրոջը վշտին ծանօթ է. դեղեցիկ գլուխը վէրնոնի ծնգաց վերայ դնելով՝ ձեռները կը լիզէր, ամոքելու համար նորա վիշտերը։

Երբ 1870 ի պատերազմն սկսաւ, վէրնոն մեկնեցաւ ընկերացն հետ՝ տանելով հաւատարիմ շունն ալ։ Ամէն ուրեք հետն էր շունը. կը մասնակցէր սիրոջը վտանգաց. հրացանաց մէջտեղ մազերը ցցուած, աչքերը կրակոտ, գայլի պէս ցուցնելով կարծր և սուր ակռաներն։ Երեկոյին հարիւրապետն ընկերաց գլուխն անցած կը յառաջանայր. թշնամի սպայի մը ձիւդ դէմը գտնուեցաւ, որ սոսկալի հարիւրապետին կուրծքին ուղղած՝ զայն ապալեցնու վրայ էր։ Պլաք մէկ ոստմամբ թշնամի սպային վերայ խոյանալով՝ ճանկերովն սեղմեց նորա կոկորդը։ Սպայն ալաղակ մ'արձակեց և հրացանը չան փորին ուղղեց։ բայց երբ կրակ պիտի ընէր՝ գաղղիացւոյ մը դաշոյնը տապալեց զթշնամին։ Այնուհետև վէրնոն լուսարի բանակը մնաւ։ Պլաք դեռ կը հետևէր նմա։ Ինքզ անասունն չատ նիհարցած էր յօգնութենէ, անօթութենէ և նեղութենէ. այնպէս որ ոսկրները կերևէին. հուժկու թաթերն երբեմն նեղութիւն կը կրէին մարմինն կրելէ, և կը կաղայր երբ ճանապարհք երկայն լինէին. սակայն խնաստուն, բարի, ոսկեփայլ և խոշոր աչերն դեռ պահած էին իւրեանց փայլն։

Մանսի չուրջը պատերազմի մը մէջ Վէրնոն վիրաւորուեցաւ. գնդակ մը մրուեցաւ ալ սրունքին մէջ ու առատ արիւն կորսնանելով ինկաւ ձեան մէջ։ Պլաք տխրութեամբ կանգ առաւ տիրոջը գէմ, հոտոտելով նորա վերքն ու լիզելով անկէ հոսած արիւնն։ Վէրնոն ժողովելով իւր բոլոր ոյժը՝ տակաւ առ տակաւ յառաջացաւ դէպ ի մօտակայ անտառն, որ իրր 100 մեթր հեռի էր։ Մտաւ մը կոճղին կրթնեցաւ ու ձիգէն ընկճեալ՝ մարեցաւ։ Պլաք տեսնելով տիրոջ աչաց փակուիլը, յիմարի նման խայացաւ անասառակին բոլորտիքն և անդադար հաչելով կը վազէր աստ անդ, որպէս զի օգնութիւն մը լինի իւր տիրոջն։ Բայց չկար մէկը որ խեղճ վէրնոնի օգնութեան հասնի. միայն վիրաւորեալ երիտասարդ գինուոր մը՝ որ կը չարչարուէր երկու դիակաց մէջ։ Թանի մը վայրկեան վերջը վէրնոն սթափեցաւ. երբ բոլորտիքը դիտեց, տեսաւ զՊլաք ճիշդ իւր քովը, որ աչերը դէպ ի յինքն ուղղած ուրախութեան նշաններ կը ցայտէր։ Կենդանին իսկոյն կանգնեցաւ և սկսաւ նորա ձեռները լիզել. իսկ խեղճ վիրաւորեալն բարձրացոյց ձախ թեւը, բռնեց շան գլուխն ու առ ինքն քաշելով դրկեց զայն.

— Իմ բարի Պլաքս, մրմնջեց տըկար ձայնիւ։

Երկայն առենէ ի վեր հեռուն, հրացանաց ու թնդանօթից սոսկալի պայթումներն կը լսուէին. սակայն տակաւ առ տակաւ նոքա ևս սկսան անլսելի լինիլ։ Պատերազմը կը վերջանայր։ Վէրնոնի ապատանած անպատակին չրջակայքը, մարգագետնի վերայ խոր լռութիւն մը կը տիրէր յայնժամ։ Ոչ ոք կանցնէր. հեռուն քանի մը գինուորք վիրաւորեալները կը վերցնէին։

Պլաք, քիթը անկած, պոչը կախուած, գլուխը ամէն կողմ կը դարձընէր հայելով միանգամայն վշտիւ և յուսահատութեամբ։ Վէրնոն բաղում արիւն կորսուած էր. կը սկսրանայր նա հեռուէհեռ և մահուան ցուրտ մը կզգայր, որ կը տարածուէր իւր երակաց մէջ. քանի մը անգամ փորձեց ելնել, բայց անկարելի եղաւ. վասն զի՝ կարծես թէ գամերով բեւեռած էին գինքն և չէր կարող ե՛րբեք նորա մօտ, անտառակին մէջ, երիտասարդ վիրաւորեալ գինուորն դադրած էր հեծեծել. խեղճը մեռած էր։ Ագռաւներն ծառերու գագաթներէ իջնելով, սկսած էին դիակները կոցել. երկու ագռաւ ալ Վէրնոնի կը մօտենային, բայց Պլաք կը վանէր։

Դիշերը կը տիրէր և հիւսիսային խիստ հով մը կը վարէր ծանր, սեւ ու մեծ ամպերն։ Ձիւնն ալ սկսած էր տեղալ. քիչ առենէն պիտի ծածկէր բոլոր դիակներն ու վիրաւորեալներն։ Վէրնոն կը տեսնէր մահուան մերձենալը. զառանցանօք կը սեանէր իւր մայրն ու խօսեցեալն, որք ի բարձուստ կը գրկէին գինքը։ Զաս թէև անցուցած էր չան վշին, սր՝ հայելէ յոգնած՝ պառկած էր իւր դէմ տեսակ մը համր յուսահատութեամբ։ Վէրնոն մահուան կըսպասէր ինչպէս մարդ քնոյ կըսպասէ։ Յանկարծ, անասառակին ձախակողմեան փոքրիկ ճանապարհին ուղղութեան մէջ չատ հեռուէն զանգակիկի մը հնչումն լսուեցաւ։ Պլաք սկանջներն ուղղեց ու սկսաւ մտիկ ընել։ Կարծես՝ զանգակիկը կը մօտենար. և ահա գողդոջ փոքր լոյս մը երևցաւ։ Սպանիական չունն կանգնած էր, պատրաստ, քիթը անկած. երբ լոյսը նշմարեց՝ խկոյն ցատկեց ու սկսաւ ուղղութեամբ վազել ուրախ մռնչիւններով։ Քանի մը վայրկեանէն կառքի մը քով հասաւ, որոյ վրայ հասած լաթ մը ծածկուած ու նիհար ձիու մը լծուած էր։ Մարդ մը ձիուն սանձէն բռնած էր ու քովէն կը քալէր. կառքին մէջ տոպրակներու վերայ նստած կին մը, խոր քնոյ մէջ եղող տղեկ մը բռնած էր իւր ծընդաց վերայ։ Պլաք մարդուն քով վազեց. նա վախնալով ետ քաշուեցաւ ու խարազանի հարուած մը տուաւ օդին. չունն ալ քանի մը քայլ ետ դարձաւ և սկսաւ հաչել։

— Այս անասունն ալ ո՛ր ծակէն եկաւ, ըսաւ գիւղացին, կեցի՛ր քիչ մը, զքեզ չուտ մը կը փախցնեմ ասկի։

Այս ըսելով գետնէն քար մ'առաւ ու Պլաքի նետեց զայն։ Քարը կենդանւոյն գլուխն գալով վախ առղղակ մ'արձակեց ու պոչը կախելով հեռացաւ։ Գիւղացին չարունակեց ճանբան, մարակելով ձին։ Արդէն անտառակէն անցած էր. լսպտերի լոյսն անետանելի կը լինէր ստուերին մէջ։ Պլաք քանի մը ոստումով հասաւ նորին կառքին ու մեզմիւ գիւղացւոյն ետևէն երթալով, խղճալի ձևերով նորա ձեռները լիզեց, կարծես՝ զայն ի գութ չարժելու համար։

— Ինչ տեսակ կենդանի է այս, մրմնջեց գիւղացին, ես քար կը նետեմ, նա կուգայ ձեռներս լիզել։ Ցետոյ սկսաւ գգուել զայն։

Այն առեն Պլաք քաշալերեալ՝ դիտեց զայն աղերսարկու խոշոր աչերովը, որք կը փայլէին մթութեան մէջ. պոչը խաղցուց. յետոյ անհամբեր դիմօք ու մեզմիւ հայեց։ Նոյն վայրկենին Պլաք ճանբան դիմացի կողմն անցաւ կեցնելու համար գիւղացին, որ միշտ կը մարակէր ձին։ Այն առեն Պլաք սկսաւ հայել բոլոր ուժովը՝ յիմարի մը կամ յուսահատի մը նման։ Իւր վերջին յոյսն էր այս։

— Բիէ՛ր, պօռաց կինը կառքին մէջէն, կեղտոր վայրկեան մը։ Ինչպէս կան մը չէ որ շունն մը այսպէս հայէ ու այսպիսի յիմարութիւններ ընէ... կարծես՝ զքեզ կը կոչէ... չատ հաւանական է որ անտառակին մէջ բան մը տեղի կունենայ։ Երթանք, տեսնենք։

Մարդը կեցուց կառքն, և կինն ու մանուկը տոպրակի մը վերայ պառկեցնելէ ու վրան բան մը ծածկելէ ետքը լծաւ։ Երկուքն ալ լաստերով մը լուսաւորեալ, դէպ ի անտառն յառաջանալ սկսան. Պլաք նոցա առջևէն կը քալէր և ուրախութեամբ սիրտը քով առաջնորդէց։

Վէրնոն այլևս չէր չարժեր. աչքերը գոց էին, դէմքը դեղին և չրմռնքները սառած, սակայն գէռ կը շնչէր քիչ մը։ Գիւղացին բացաւ նորա բերանն ու քիչ մը օղի սրսկեց, որ սակաւ կենդանացոյց զնա. յետոյ ինքը գլխէն ու կինը ոտքերէն բռնելով դէպի կառքը տարին և անդ տաքցուցին մարմինը՝ վերմակներ ծածկելով։ Այսպէս դէպ ի մօտակայ գիւղաքաղաքը տարուեցաւ, ուր առաջին խանութներն բրին նման և հետևեալ օրը չատ չքեղ զարդարեալ սենեկի մը մէջ տեղաւորեցին զինքն։

Հինգ չաբաթ յետոյ, Վէրնոն առողջացած էր, և առաջին անգամ տունէն դուրս ելնելով կերթար չորհակալութիւն յայտնել այն քաջ մարդոց, որ զինքն խնամած էին։

Սիրուն Պլաքն էր որ աղատեց զինքն։ Առանց նորա, յաւիտեան պառկած պիտի լինէր անդ հեռուն, պատերազմի դաշտին վերայ, ձիւներուն տակ թաղուած։

Սպդ հարիւրապետն Վէրնոն, գընդապետ եղած է և իւր հաւատարիմ ընկերակիցն միշտ իւր քովը է։ Սակայն խեղճ Պլաք չատ ծերացած է, կոյր է և ոսկեփայլ գեղեցիկ խոշոր աչերն ծածկուած են թանձր կէտերով։ Այլ ևս սիրտը չէհեւիր. միշտ սեն մէջ կը մնայ՝ տաքցնելով ինքզինքը վառարանին փայլուն բոցերվն, անընդհատ գուցէ իր անասնական գլխէն ա՛յն սոսկալի պատերազմին յիշատակներն։

Թարգ Հ. Թ.

** Թուական առնկն անվընաս ընելու կերպն։ — Զարդէ առնկերն, և երկու ժամու չափ Թրջոյ դիր պարզ ջրոյ մէջ։ Ետ հաղարկրամ առնկի համար պէտք է մէկ լիտր ջուր, ապուրի երևր դգալ քացախ կամ երկու դգալ խոշոր ալ։ Յետոյ լաւ մը լուա՛ առնկերն, և պաղ ջրոյ մէջ պարզելով դիր կրակի վերայ. կէս ժամ եռերը ետ ա՛ռ, կրկին լուա՛, և չորցունելէ վերջը գործածէ։ Այն հեղուկներն՝ որ այս գործողութեան ծառայեցին, քաշած են առնկին բոլոր թունաւոր մասն։ Պէտք է խնամով թափել այն հեղուկներն, առանց կրկին գործածելու կամ սխալմամբ խմելու։

** Երկայն ատեն կաթ պահելու միջոց։ — Շիչի մը մէջ լիւ կաթին, և մինչև բերանը ջրի մէջ ըլլալու պայմանաւ ամանի մը մէջ դիր։ Թող որ եռայ քառորդ ժամու չափ. ապա լուրին մէջէն հանե՛ չիչն. սակայն ուշադրութիւն ըրէ որ ջուրը կոթին հետ չխառնուի. չիչին բերանը դուրս ա՛յնչափ որ օդի հետ ա՛րնէ հաղորդակցութիւն չունենայ։ Այս եղանակաւ կաթն մինչև տարի մը կը մնայ առանց ապրուելու։

ՓՈԻՆՋ

Հաւաքածոյ աշխարհիկ լեզուէ

ԱՐՋԱԿ ԵՒ ՕՏԱՆԱՒՈՐ

Բ. տպագրութիւն, որ ճոխացած է նկութերու վերլուծութեամբ, ուսուցման եղանակով և ծաղկուածով մը։ Գինն է 3 դահեկան արծաթ. դպրոցաց՝ մասնաւոր զեղչ։ Դիմել ի Պաղատասլեան տպարան կամ առ յօրինողն Սրբազան Դաւթեան Պահպէդարեան Դպրոցին Ս. Յակոբայ։

Ա Զ Գ

14 տարիներէ ի վեր պատգըմատութեան դիմելով Իակինթէրան՝ երուսաղէմ Եգիպտոս և այլ տեղեր չրջագայած, և ի վերջոյ Դ. Պոլիս Թահթա-Փալէ Մխիթարի խանի օտապաշի Վարդան աղայի հետ բարեկամութիւն ունեցած, և եղբայրն Օտեան և Սեամտաթոլ երկուքեակելով առևտուրի գործելով դրաղած, բնիկ Եգնատցի Մանուկեան Խաչատուր անուն երիտասարդի մը վրայ չորս տարիներէ ի վեր տեղեկութիւնք դադրած, և և վերջերս նորա մնհատան համար անհատդ և բերանացի լուրեր հասած լինելով, յիշելոյն եղբայրը և ազգականք կը փափաքին իմանալ նորա ողջ կամ մեռեալ վիճակին կամ գտնուած տեղն։ Կորուսեալին տարիքն է այժմ 35. հասակն է միջակ, դէմքն փոքր ինչ գէղնադոյն և ցորնագոյն, աչք՝ յոնք և ընչացք սև, քիթ և բերան մեծկակ, ատամն չարքին թանձր, և ճակտին վրայ ունի անկումէ առաջ եկած վէրքի սպի մը։

ՄՈՒՐԱՏՅԱՆ

ՄԿՐՏԻՉ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Երկաթի, խուրտաւարի, գործեաց և այլոց

Առ վաճառականս եւ գործակատարս Կ. Պոլսոյ, Զմիւռնիոյ եւ Ռուսչուքի։

Ի գիւրութիւն վաճառականաց, արհեստաւորաց և գաւառացի չահա-

խորդաց՝ գործեալ կը ծանուցանեմք թէ, ի Կ. Պոլիս Մըսըրչարչըի դրան դուրսը Ալեմա-Համամ ճառատէ մեծ վաճառատուն մը, 44 թիւ, հաստատած եմք՝ Դալաթիա Բէրչէմլէ-պազար Մահմուտիյէ-Ճառատէի 70 և 59 թիւ վաճառատուներէ չատ։

Անգղիական՝ գաղղիական և ամերիկեան կարևոր գործարանաց բազմաց գործակատարութիւնն ըստանձնած լինելով՝ Դալաթիոյ վաճառատանց մէջ կը գտնուին երկրագործական բազմազան գործիքներ, և ընտիր երեսթեանս մեքենագործն դիւրութիւններ կընծայէ նոցա գործածութեան ուսման համար։

Նաև՝ գործարանաց վերաբերեալ մեքենայք, թէ՛ պատրաստ և թէ յանձնարարութեամբ, և այլ զանազան տեսակ երկաթ, և ռուսական կախարկալակք (աամա քիլիա), հիւսան (սիւվիյէր) գործիքներ, եկեղեցական զանգակք, խարտոց, գինիոյ տաններ, և այլն, և այլն։ Ամենքն ալ չատ ածան գներով։

Կ. Պոլսէ և գաւառներէ ամէն ուզղակի յանձնարարութիւնք չատ և կանոնաւոր կը կատարուին։ Մեր քով չգտանուածներն ալ յանձնուչքով ներսպայէ բերել կուտանք, և ուզուած տեղերն ու նաւահանգիստները կը փոխադրեմք։

Մեր վաճառատանց վարչութեան հասցէն է՝

Մ. Յ. Մուրատեան եղբարք
70-Եօրկանճըլար Ճառատէի-70
Կ. Պոլիս, Գալաթիա

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒԼԼՕՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի և ազիքներու ամէն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, և ամէն չըջային ախտութեան, ուժաթափութեան և տիրութեան համար. կը չնչէ և անհետ կընէ ամէն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Սա, ոչ և երկամեայ վրայ օգտակարապետութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով՝ նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և դրդռելով կեն ական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ արտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ ցուած կապեր, գլխի ցաւեր կվանէր մարսողութիւնը կչափաւորէ, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտերէն որ չատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առաջ՝ ուժեղ և բնական դիրքը կզգեցնու։

ONCUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՕՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւն և վերք բուժելու մասին ունեցած պալատականն յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիչ դեղ մը։ Հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիրխինեջէ), սրունկից և ատենց վէրքեր կա՛մ բոլորովին կանցնեն և կա՛մ կլաւանան։ օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, ռրտի բարախման, մանաւանդ յօդացաւ (եէյ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կաղդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (օրթաձա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ ատիճան որ ըլլայ կը դիմագրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր սփի վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պաղչէ-գարու Թաշ-խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը, թիւ 7, կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն ոտքէթօր Հոլլոուէյ, ի Լանտան Աքսֆօրտ փողոց թիւ 533։

ՏՆՕՐԻՆ ԵՒ ՏԻՐ

Հ. Ե. Ա Լ Ա Ձ Ա Ձ Ե Ա Ն

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ
Կ. Պոլիս Զիւմպիւլիւ-խան Թ. 18-19